

КЛАСНИТЕ ПРОЕКТИ – ЕДИН НОВ НАЧИН ЗА СЪТВОРЯВАНЕ НА ВЪЛНУВАЩ, НЕСТАНДАРТЕН И КРЕАТИВЕН СВЯТ ЗА УЧЕНИЦИТЕ

Елизабет Влаева

Основно училище „Добри Чинтулов“ – Варна

Резюме. Тази статия е насочена към всички колеги и родители, които се интересуват от това как в училище се търсят интересни и различни методи и подходи за разширяване на палитрата от информация, залегнала в училищните програми. Тя е нагледно представяне на пътя, който преминава всеки учител, решил да експериментира в своята методическа работа. Тук са представени в обобщен вид два проекта, които се преплитат и допълват, за да осъществят основните цели на работата по проект.

Keywords: integrative links, information technology, project, safer Internet

Проектната работа е доста интересна, но и трудна задача за изпълнение. Тя трябва да бъде така планирана и организирана, че по никакъв начин да не натовари основната класна работа. За тази цел е необходимо дълго и целенасочено обмисляне на темата на проекта, както и възможностите той да бъде не само част от учебната работа, а и свързващ елемент при осъществяването на междупредметните връзки. Затова е необходимо да направим разлика между класен проект и проект, за който има допълнително време за реализация.

При класния проект трябва да бъдат използвани учебни часове, които биха били полезни при осъществяването му. Той може да бъде планиран заедно с изготвяне на годишното разпределение на учебния материал. Така още в началото на учебната година трябва да има допълнително *тематично направление и график на работа по съответния проект*.

Според Л. Милков в педагогическата теория и практика се търси място на всички иновационни постижения в областта на науката, техниката, културата, чрез които може да бъде усъвършенстван процесът на изграждане на личността на обучаемия – творческа, мислеща, притежаваща креативни качества (Милков, 2005). Тази е една от причините да започна да прилагам новите иновационни постижения чрез моята проектна работа.

От няколко години работя по класни проекти. Първият ми проект беше свързан с опазване на околната среда. Работата по проекта продължи една учебна година. С него запознах читателите на сп. „Професионално образование“ в

моята статия „Интегративни връзки в обучението по „Домашен бит и техника“ и „Човекът и природата“. Този проект завърши успешно, но не и окончателно. Винаги намирам начин да използвам много от идеите и материалите в своята настояща работа. Вторият проект, по който продължавам да работя вече трета година, е свързан с темата за безопасен интернет. Това се налага от същността на темата, която е злободневна и необходима не само като еднократна реализация, а продължаваща във времето. Точно този проект реших да представя пред вас, както и новия проект – „Вълшебен свят“.

Тази година проект „Безопасен интернет“ стана част от проект „Вълшебен свят“ и така продължи своето развитие. Подготвен и осъществен като един вълшебен и нестандартен учебен процес, изпълнен с интересни и забавни за учениците моменти. Чрез този проект учениците формират компетентност за всички реални опасности във виртуалния свят. Подготовката и провеждането на кампанията са насочени към аргументирано излагане на фактите за това, как да се предпазят.

Учебните предмети, чрез които се осъществява този проект, са: Домашен бит и техника, ЗИП Информационни технологии, Математика, Български език и литература, Изобразително изкуство, Час на класа, Музика

Софтуер: Microsoft Office, Power Point, Microsoft Office Word, Internet Explorer

Проектът е предвиден да бъде безсрочен с оглед на Световния ден за безопасен интернет. Ще бъде активен всяка година и в него ще участват учениците от класовете по ЗИП Информационни технологии, в които преподавам.

Цели на проекта:

1. Усвояване на знания и компютърни умения, съобразени с предвиденото учебно съдържание по Информационни технологии.
2. Изясняване на ползите, вредите и опасностите, свързани с използването на интернет.
3. Подготовка и провеждане на кампания, акцентираща върху онлайн проблемите в съвременния свят.
4. Интегриране на технологиите в училището.
5. Участие във всички инициативи на Националния център.
6. Изграждане на умения за работа в екип, за водене на диалог и обсъждане на мнения и предложения.
7. Изграждане на умения за самоконтрол и самооценка.

Едва ли някой може да си представи съвременния свят без интернет. Световната мрежа се превърна в ежедневна среда за комуникация, работа, бизнес и развлечения.

Младите поколения от все по-ранна възраст са онлайн. Интернет обаче крие и рискове както за възрастните, така и за децата.

Затова по инициатива на Европейската комисия от 1999 г. действа програмата „Безопасен интернет“, която цели както да образова деца, родители и учители, така и да им осигури по-безопасно, полезно и приятно ползване на

световната мрежа¹⁾. Първата година работата по този проект се осъществи в рамките на три месеца. За този период бяха направени много проучвания, създадени доклади и постери по темата. Бе направена представителна изява пред родители, на която учениците показаха какво са научили за безопасното сърфиране в интернет. Научиха и своите родители да бъдат по-заинтересовани какво правят техните деца, когато са онлайн. Проектът вървеше паралелно с работа в два класа – трети и четвърти клас. Големите ученици запознаха своите връстници в открит урок с опасностите в интернет, разказаха им много поучителни истории и представиха свои презентации по темата.

Следващата учебна година Световният ден за безопасен интернет бе отбелязан под мотото – „Връстници обучават връстници“. Големите вече мои ученици се срещнаха с малки първокласници и показаха своите познания за това, какво е полезното и вредното съдържание в интернет, начините да потърсят помощ, ако разберат, че са обект на виртуално насилие, както и възможностите да се предпазят от подобни опасности. Участвах в Националния конкурс на Националния център за безопасен интернет „Мост между поколенията – да открием дигиталния свят заедно и безопасно“. Пред родители и ученици драматизирах своите пиеси, създадени за конкурса. Бяха приети много ентусиазирано, защото вложиха много усилия и старание в подготовката.

Тази учебна година Световният ден за безопасен интернет е под мотото „Героят си ти“. Подготвих открит урок, на който поканих родители и гости, както и мои бивши ученици. Представихме работата по проекта през последните три години, както и новия герой за малките – Флашко. Децата разказаха кой е той, кои са Спамчетата и какво знаят за опасностите в интернет. Моите бивши ученици участваха активно в урока с мнения, въпроси и раздадох много награди на своите малки приятели. Всички рисунки и съчинения от конкурса бяха публикувани в детския сайт dechica.com. Така всички родители и ученици можеха да се радват, че са били част от Световния ден за безопасен интернет (Приложение 4).

Идеята за проект „Вълшебен свят“ се зароди още със създаването на едноименната книжка, която написах моите ученици от четвърти клас през учебната 2012 – 2013 година. Те сътвориха прекрасни приказки и разкази, нарисуваха чудесни илюстрации с едно голямо послание – за малките бъдещи първокласници, чиято класна стая да стана. Така създадена, книжката доби популярност чрез сайта на нашето училище, чрез националния конкурс „Едно невероятно пътуване във времето“ и чрез книжките, които получи всеки ученик от четвърти клас (Приложение 1). Този проект цели да приобщи малките първокласници към един нов свят – света на училището, където с помощта на по-големите ученици да научат какво е добро и какво зло, да опознаят света от неговата приказна страна и да научат повече за себе си и другите около тях.

Вълшебството е история в приказан свят, който изцяло е пренесен върху нашето вътрешно душевно състояние. Това ни помага да се справим с проб-

лемите и ситуациите, които възникват по време на нашето израстване. Чрез приказките може да се лекува човешката душа. Възприемайки себе си чрез моделите на приказното, човек помага на хората около себе си, защото те изживяват същото или подобно на нас самите.

Приказките са чудесен начин за намиране на общ език между децата и родителите. Дали вълшебството се крие само в тях? Къде е мястото на приказката в един глобален и технологичен свят, в какъвто живеем?

Приказките са ни нужни не само за преодоляването на вътрестресови ситуации, но те съдържат и модели за подражание. Без тези модели, които до голяма степен са педагогически, детето, малко или повече, се лута в избора си.

Въпреки интернет и масовата интеркултурна среда, в която живеем, аз смятам, че нашите деца изживяват своето детство не по-различно от самите нас. Технологиите и медиите само правят достъпа ни до детския свят по-труден.

„Покрай работата ми с детските приказки и срещите ми с различни деца съм забелязала, че те имат потребност от приказния свят. Ако нямат достъп до него, те сами си измислят такъв и герои, с които да живеят. Тяхното детство е може би по-стойностно от нашето, защото им се налага посредством технологиите да опознаят света много по-бързо и по-лесно, отколкото нас преди години.“³⁾

На първия учебен ден, моите ученици получиха красив подарък – „вълшебно“ камъче. Нарекох го така, защото исках да събудя у тях творческото начало и да ги накарам да фантазират, измисляйки вълшебна история, в която тяхното камъче да прояви своето вълшебство. Всеки получи камъче, което е талисман на неговата зодия, кратък текст с неговото наименование, свойства, както и стихче, написано от мен за тях:

Вълшебство е да си дете.

Вълшебно камъче ти давам.

И тъй като вълшебствата са две –

вълшебство е за мен да те познавам. (Приложение 1)

Всеки ден, когато имаха изобразително изкуство, музика или четене, в минутките за отмора децата разказваха своите приказни истории.

За да е успешен един проект, се изисква всяка дейност да бъде планирана и обмислена.

Подготовката на отделните уроци с помощта на ефективно използване на интегративни връзки в обучението по учебните предмети е свързана с редица дейности на учителя и учениците като: старателно преосмисляне на всеки отделен детайл от страна на учителя и гъвкаво ориентиране на съвместната дейност с учениците, поставяне на индивидуални задачи, съобразяване с общото ниво на компютърна грамотност на учениците. Затова и подготових основните цели, задачи и мероприятия, свързани с проект „Вълшебен свят“. Идеята ми бе да го съчета с традиционния Световен ден за безопасен интернет, Празника на математиката и Празника на буквите.

Идеята да се използва естественият интерес на децата към света не е нова. Много отдавна и в много страни е доказана полезността на този интерес в обучението и възпитанието на децата. Тезата, че на децата ще им бъде интересно да изучават природните науки, ако им се покаже колко забавни неща има в тях и колко вълнуващ е самият процес на откривателството, се потвърждава от опита на редица страни. Предлаганият проект заедно с разработените игри, постери, доклади, макети и презентации помага на децата да опознаят и възприемат света около тях като динамична, постоянно променяща се система.

Заради трайността на представите, които остават за цял живот, е много важно те да се формират правилно още в най-ранна детска възраст. Светът е много по-голям и необятен от това, което виждаме. Ние сме една малка прашинка от него. Нашата улица е част от нашия град, той е част от нашата държава, ние сме една частица от планетата Земя, а тя е само една прашинка от необятния Космос. Детето трябва да има представата, че е нещо много малко, но много важно в този голям свят. Там, където интернет прави възможно да бъдем всички заедно, но и да пазим своето лично пространство, тези представи за света са изключително важни.

Изграждането в съзнанието на децата от най-ранна детска възраст, че в света има точни зависимости и интересни явления, дава възможност на учителя да използва въображението на учениците и техните творчески заложби.

Както казва Генчо Пирьов, съществена роля при решаването на творчески задачи има и въображението, неговата гениалност, находчивост, богатство (Пирьов, 1997).

Всяко нещо се движи в определен ред и се подчинява на определени закони. Какъв по-добър начин да се внушат този ред и тази хармония, ако не чрез представата за Вълшебството около нас и в света на приказните герои. Така се оформиха основните цели на проекта:

1. Изграждане на представи за:

– Приказката. Вълшебството и мястото на детето в приказките и в заобикалящия го свят.

– Видовете приказки с тяхното жанрово многообразие.

– Научното познание – стъпка за създаването на фантазни образи и представи.

2. Интегриране на знания от различни научни области.

3. Интегриране на технологиите в обучението.

4. Изграждане на умения за работа в екип, за водене на диалог и обсъждане на мнения и предложения.

5. Изграждане на умения за самоконтрол и самооценка.

6. Използване на иновационни методи и подходи.

7. Възпитаване на любознателност и индивидуален стил на възприемане, преобразуване и изразяване.

8. Възпитаване на уважение към книгата и нейното място в палитрата от интернет предизвикателства.

9. Опасностите в интернет общуването.

Технологичното осигуряване е не по-малко важно в работата по един класен проект.

За работа в класната стая са необходими:

- компютър;
- мултимедиен проектор;
- екран.

За работа в компютърна зала:

- 10 – 12 компютъра;
- операционна система Windows;
- Microsoft Office (Word и Power Point);
- интернет достъп.

За работа по съпътстващите задачи:

– набор от предварително подготвени информационни материали по темата на проекта;

- флумастери, моливи и др. канцеларски материали;
- постери, бял картон;
- материали за изработване на макети;
- допълнителни материали по темата.

Допълнителни технически средства:

- скенер;
- принтер;
- цифров фотоапарат.

Проект „Вълшебен свят“ е с продължителност 19 учебни часа, като основната област на приложение е Български език и литература, но в интегративните връзки, които се осъществяват чрез Изобразително изкуство, Информационни технологии, Домашен бит и техника, Музика, Математика, Час на класа, Роден край.

Работата по проекта „Вълшебен свят“ е съобразена със стандартите, залегнали в обучението в I клас и цели да покрие част от тях, изложени по-долу.

Домашен бит и техника: Предлага и дискутира идеи; Проектира изделия, като работи по инструкции и образец; Оценява своята и работата на другите; Работи самостоятелно и в група; Използва различни начини за комбиниране и сглобяване; Ползва различни информационни източници.

Информационни технологии: Спазва правилата за безопасна работа с компютър и компютърна мрежа; Реализира и споделя идеите си чрез най-опростени информационни средства; Познава малко от възможностите на компютърни програми при работа с графика, текст и мултимедийна информация; Познава предназначението на интернет като световна информационна мрежа; Спазва основни правила за работа с компютър, периферни устройства и носители на информация.

Обогатяването на междупредметните връзки с възможностите на компютърните технологии за осигуряване на повече полезност и релевантност на знанията и уме-

нията, които се формират у учениците, е основна отговорност на учителя и израз на професионалната му компетентност. Реализирането на дадена задача се осъществява със средствата на информационните технологии. Така се прилага интердисциплинарен подход в обучението по различните учебни предмети (Манев, 2009).

Български език и литература: Ученикът разказва, описва, задава въпроси, дава отговори, обяснява, като използва уместно езикови средства, характерни за ситуацията на общуване съобразно участниците в нея, темата, целта и условията; Ученикът владее основни норми на книжовния изговор; Ученикът разказва гладко, с адекватна интонация и темпо, правилно поставя паузите; доказва, че е разбрал основния смисъл на прочетеното; Ученикът владее основни норми на графичната и писмената система на българското писмо: пише четливо; пише правилно думи с правописни особености; владее основната употреба на пунктуационните знаци; отделя изреченията в текста, като означава началото и края им; пише разделно думите без собствено ударение; Ученикът участва в групова дейност за създаване на игрови и сценични форми на литературни творби; Ученикът разказва свързано, предава чута история и може да я коментира.

Структура на проекта:

I етап – Организационен

Учителят въвежда учениците и родителите в темата на проекта. Задава се план за работа. Избират се екипите. Разпределят се задачи за следващия час и настоящия месец. Поставя се изследователска задача (Приложение 1).

II етап – Оперативен

Този етап е основният, защото при него се извършва конкретната работа по проекта, реализират се набелязаните мероприятия.

– Първокласниците се запознават с много интересни и поучителни приказки. Опитват се да ги преразказват, изиграват и видоизменят според поставената в заниманието задача. Рисуват илюстрации, сцени, пейзажи, портрети, моделират герои и декоративни елементи, свързани със съответния сюжет. Рисуват компютърни рисунки в часовете по ЗИП Информационни технологии (Приложение 2).

– Всеки месец децата получават карта с поставени задачи за отделните екипи. Така всеки екип участва в дискусии относно съдържанието, характера и постъпките на героите от приказките. Опитват се да отговарят на въпроси от рода на: кой герой биха избрали за свой приятел и с кого не биха искали да общуват и защо; какво харесват и какво не им допада в различните герои; кои човешки качества заслужават уважение и доверие и кои не; и т.н. Поставят драматизация по най-интересната за екипа приказка, която представят пред родители и гости.

– На среща със своите баби учениците стават част от света на приказките, децата представят своите приказни герои и любими приказки. Чрез запознаване с българските народни приказки децата ще обогатят познанията си за националното ни културно наследство, ще се възпитават в уважение към общочовешките ценности

и ще се създадат представи за важни житейски правила. Ще се изгради позитивно отношение към книгата, като извор на знание и мъдрост (Приложение 2).

– Посещението на детски комплекс „Векторче“ дава възможност на децата да бъдат малките джуджета на Дядо Коледа и за изработят своите коледни вълшебства. Така те осъществяват междупредметни връзки и социални контакти (Приложение 3).

– Детски театър – драматичен и куклен, както и среща с майстори кукловоди, които разказват на децата за вълшебството да майсториш кукли. Така малките първокласници се включиха в XVI Национален фестивал на детската книга в Сливен за изработване на кукла на любим литературен герой.

– На 11. 02. 2014 година бе отбелязан Международният ден за безопасен интернет, като децата имаха поставена задача да продължат историята на Флашко от Националния конкурс на Националния център за безопасен интернет – „Героят си ти“. И в нея, както и във всяка приказка, има добри и лоши герои, вълшебни предмети, но и добър край. Изпратихме и рисунки, за което учениците бяха наградени пред своите родители на открит урок по безопасен интернет (Приложение 3).

– Посещение на училищната библиотека. Срещата с необятния свят на книги-те, разговорите с библиотекаря правят този свят по-достъпен и интересен.

Третият основен етап от проектите е продуктивният етап. Той включва:

– Изготвяне на табла със снимки от моменти по работата на отделните екипи (Приложение 4).

– Представяне на част от проекта като открити уроци пред родители на празника на математиката (Приложение 1), Световен ден за безопасен интернет, Празник на буквите (Приложение 4).

– Издаване на книжка „Вълшебни камъчета“, в която са публикувани приказни истории, измислени от самите деца, в които вълшебният предмет е едно вълшебно камъче. Всяка приказка е придружена със снимка и рисунка на всяко дете. Тази книжка децата получават на своя Празник на буквите.

– *Заключителната работа по проекта* е обобщено представяне на едногодишната работа на учениците.

„Мнозина от нас като деца са изпитвали силното, наситено чувство, че всичко е добро, че всеки ден обещава нови вълнения и приключения и че никога нищо не може да ви отнеме радостта от вълшебството на заобикалящия ви свят. С годините обаче сме се превърнали във възрастни и отговорностите, проблемите и трудностите са взели своята дан. Простили сме се с илюзиите; вълшебството, в което сме вярвали като деца, е избледняло и се е изгубило. Това е една от причините, поради които възрастните обичат да са около деца – тяхната компания им помага отново, макар и само за миг, да се докоснат до това отминало чувство.“ Ако успеем да възвърнем тази нагласа, ще успеем да възвърнем и топлото чувство, което е отправна точка за хармония в живота³⁾. „Вълшебството“ е точно това завръщане

към доброто, една рецепта за щастие, която работи и на психологическо, и на физиологическо ниво. Така малките ученици припомнят на своите родители и учители, че и те са били деца, че и децата могат да научат на нещо възрастните.

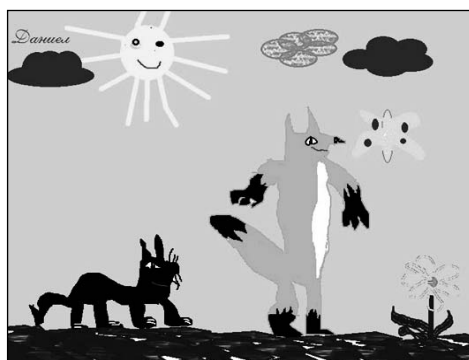
Заклучение

Всички деца са любопитни още от малки и ако ние успеем да им покажем колко интересен и безграничен е светът около тях, може би един ден те ще искат да го променят в положителна посока, отговаряйки на всички тези „Защо...“, чиито отговори търсим днес. Преподавателят има много важната мисия да насочи детското любопитство в посока, която ще му помогне да се ориентира в заобикалящия го свят и същевременно да реши поставените образователни задачи. Чрез класните проекти ние даваме възможност на децата да опознаят света, да се обучават по един нестандартен, интересен и вълшебен за тях начин.

Приложение 1

Приложение 2

Приложение 3

Приложение 4

БЕЛЕЖКИ

1. <http://www.safenet.bg/>
2. Папанчева, Р. (2008). Методика и организация на работата по проекти – Образование и квалификация, (лекции).
3. <http://www.public-republic.com/madazine/2011/12/80669.php>

ЛИТЕРАТУРА

- Манев, К. (2009). Информационни технологии. София, *Изкуства*, 18.
- Милков, Л. (2005). Иновационна дейност и информация на образователната система. *Педагогика*, 8.
- Пирьов, Г. (1997). *Към психологията на интелигентността*. София, „Киноги“.

CLASS PROJECTS - A NEW WAY FOR CREATING EXCITING, UNUSUAL AND CREATIVE WORLD FOR STUDENTS

Abstract. This paper addresses all colleagues and parents who are interested in the way the school is looking for different methods and approaches for broadening the school curriculum. The text briefly presents two projects that correlate in order to attain their fundamental objectives.

Mrs. Elizabet Vlaeva

Primary School „Dobry Chintulov“
12, Milosardie Str.
9000 Varna, Bulgaria
E-mail: beti_l@abv.bg